

Puska—**puskázik**. Kiszely Dóra tanárnő afelől érdeklődik, mi köze a fegyvernek a 'tiltott segédeszköz', illetőleg az 'ilyen segédeszközt használ' jelentéshez.

Horger Antal Magyar szavak története c. munkájában foglalkozik a *puska* diáknyelvi jelentésével. Szerinte e szó eredeti diáknyelvi jelentése ez volt: 'a lefordítandó iskolai auktorok [klasszikus ókori írók] nyomtatott fordítása'. Ez a jelentés elvonás a *puskáz* igének diáknyelvi jelentéséből: 'máséből kiolvassa vagy leírja a fordítást.' Ehhez a jelentéshez pedig a következő módon jutott a *puskáz* ige. A régi időkben, mikor még nem puskával, hanem nyíllal lőttek, arról az emberről, aki idegen tollakkal ékeskedett, azt mondták, hogy *más tegzéből*, vagy röviden *máséből lövöldöz*. Később a tüzelőfegyverek korában a *lövöldöz* igét fölcserélték az akkor már közhasználatú *puskáz* igével, s mivel a szólásnak a tagezre és nyilakra vonatkozó eredeti jelentése közben már elhomályosult, a *máséből puská* szólásból jelentéstapadás következtében könnyen kiválhatott a *puskáz* ige mai jelentésével. Ahogyan tehát egykor arról, aki más tollával ékeskedett, azt mondták, hogy *máséből lövöldöz*, értve ezen eredetileg azt, hogy a más tegzéből elcsent nyilakkal lövöldöz, úgy mondhatták most már arról a diákról is, aki nem a maga fáradságával készítette el a leckéül feladott fordítást, hanem a dolognak könnyebb végét fogva, valamely nyomtatott vagy diáktársától készített fordítást írt le, hogy innen vagy onnan *puskázott*.

Ez az eredeti jelentés természetesen idő jártával kibővült, ma minden tiltott tanulmányi segédeszköz *puska*.

R. L. G.